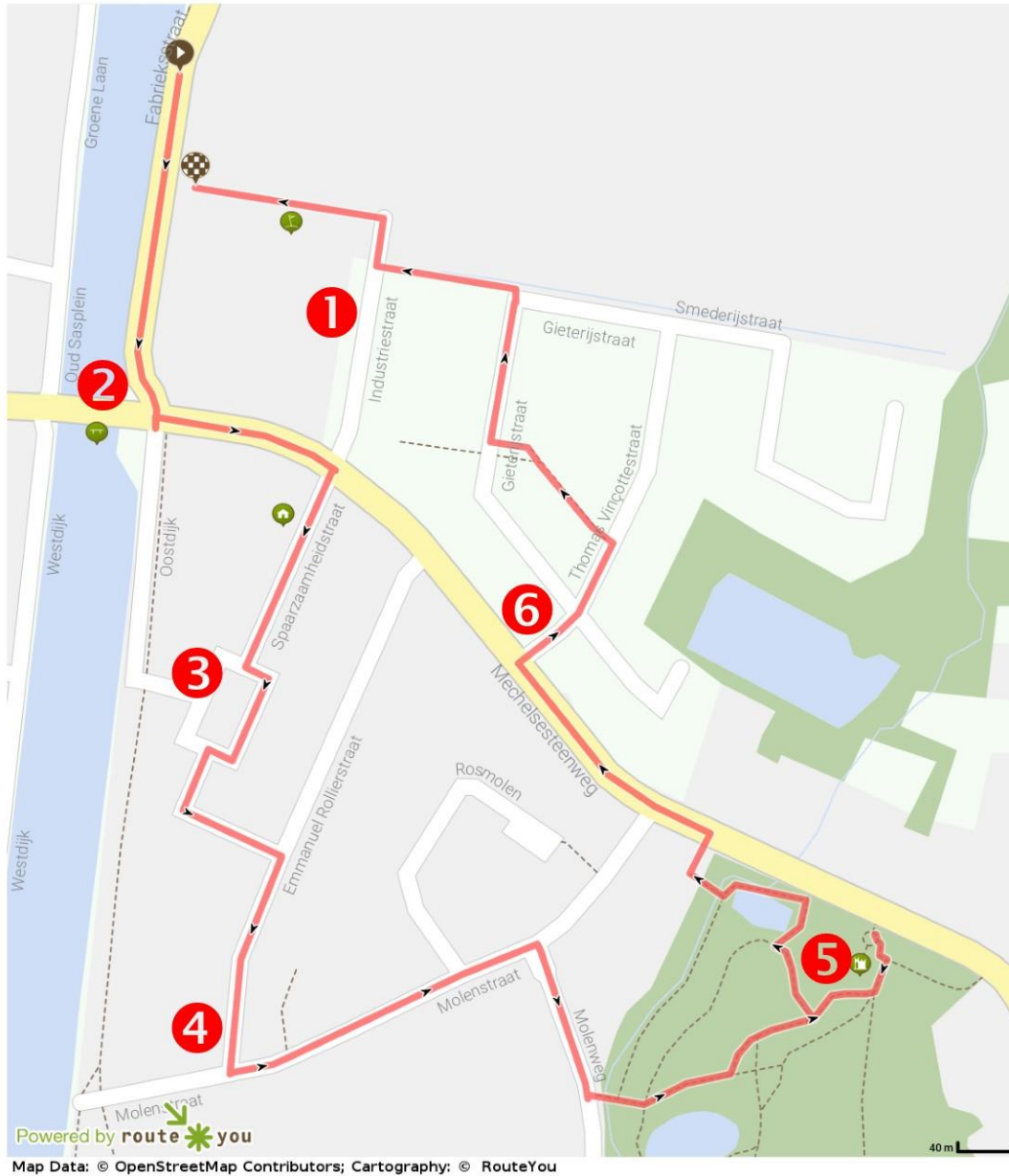

Wandeling Open Monumentendag Omgeving Site De Naeyer

- 1 **SITE DE NAEYER**
- 2 **VREDESBRUG**
- 3 **GRIMBERGHEPLEIN**
- 4 **KAPEL ST.JOZEF AMBACHTSMAN**
- 5 **PARK & KASTEEL BEL-AIR**
- 6 **MONUMENT L.DE NAEYER**

- De wandeling vertrekt aan de voormalige fabriek De Naeyer in de Fabrieksstraat.

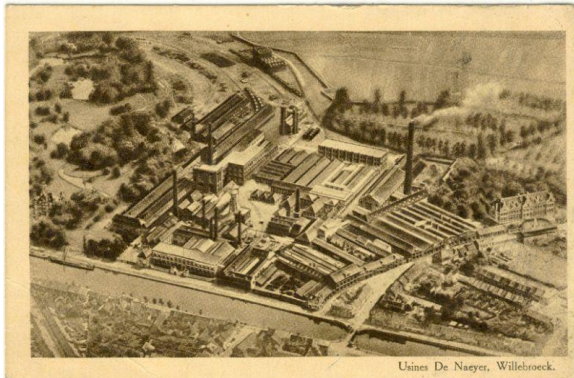
Site De Naeyer

Louis De Naeyer was de grondlegger van de industrialisatie in Willebroek. Hij was tevens burgemeester van Willebroek van 1885 tot aan zijn overlijden in 1902.

Louis De Naeyer begon zijn carrière te Brussel, waar hij in 1852 als handelaar in lommen voor papierfabricatie, met een aankoopkantoor voor alle Belgische papierfabrieken van start ging.

Op 3 december 1860 werd hem toelating verleend om in Willebroek te starten met een werkhuis voor het vervaardigen van papierdeeg met stro. In 1874 wordt aan de deegbereidingsfabriek een papierfabriek toegevoegd en in 1876, nadat hij een meerledige stoomketel had ontworpen, werd er ook een afdeling ketelbouw geopend.

De fabriek kende tot in de jaren '60 van de vorige eeuw een grote groei en telde op zijn hoogtepunt meer dan 1000 werknemers.

De fabriek in de jaren '30

Getuigen van een groot industrieel verleden zijn nog terug te vinden in de bureelruimten van de fabriek met een indrukwekkende inkomhal met trapzaal, de persoonlijke burelen van De Naeyer op de verdieping en bakstenen gewelfde constructies op het gelijkvloers.

Als groot industrieel wist De Naeyer zijn werknemers aan zijn fabriek te binden. Hij richtte voor hen een slagerij, een bakkerij en een winkel in, waar zij die contant betaalden, producten konden kopen aan prijzen, 30% lager dan in de winkel in het dorp. Hij stelde er allerlei voedingswaren, huishoudartikelen, frisdranken, werkkledij en schoeisel ter beschikking, onder het borg van het verworven loon. De werknemer kon bovendien, in de fabriekskeuken een gezonde maaltijd gebruiken aan een zeer voordelige prijs.

Verder voorzag hij ook woningen voor zowel zijn werknemers.. Hij realiseerde van 1863 tot 1899 in totaal een driehonderdtal woningen, vooral in de directe omgeving van de fabriek. Getuigen hiervan zijn te zien straten in de omgeving van de fabriekssite zoals de Spaarzaamheidsstraat en het E. De Grimbergheplein. Louis de Naeyer wilde door het bouwen van woningen, het lot van de arbeiders verbeteren.

Voor de kinderen van 6 maanden tot 6 jaar was er opvang voorzien in de crèche, die in 1889 door Louis De Naeyer en zijn echtgenote, als blijvende herinnering aan hun overleden en enig kind, werd opgericht.

De vroegere "crèche" van De Naeyer, aan de Mechelsesteenweg (fotoarchief Willebroek, 1906)

De crèche was van 8 tot 16 uur gratis toegankelijk. Zowel voeding als hygiënische verzorging, werden er gratis verstrekt. In 1890 was er al sprake van 100 kinderen in de categorie van 0 tot 3 jaar. De kinderen van 3 tot 6 jaar (zij waren in 1890 met 260) werden van 8.30 uur tot 4 uur in de namiddag, door geschoold personeel opgevangen. Zij kregen er hun middagmaal, en werden er door een dokter gratis verzorgd. In dezelfde crèche was er een douchezaal en stonden de baden ter beschikking van de werknemers en hun familieleden. En op deze manier kon Louis De Naeyer een beroep doen op de (goedkopere) vrouwelijke arbeidskrachten.

➤ We gaan langs het kanaal richting van de hefbrug

Hefbrug zeekanaal

Dr. Persoonslaan | Willebroek

In mei 1940 werd de toenmalige Willebroekse klapbrug opgeblazen door de oprukkende Belgische Genie, die daarmee de opmars van het Duitse leger wilde bemoeilijken. Er werd een noodbrug (vlottende brug) ingelegd die meerdere jaren dienst zal doen.

In 1946 schreef de toenmalige NV Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel een aanbesteding uit voor de vervanging van vier bruggen over het Zeekanaal Brussel-

Schelde. In 1947 werd de opdracht voor bouw van de brug van Willebroek uiteindelijk toegewezen aan de Société Anonyme des Ateliers de Construction de Willebroeck (in de volksmond gekend als 'den ijzeren'). Het startsein voor de werken werd gegeven in het najaar van 1949. Op 5 mei 1952 kon de brug worden geopend voor het verkeer.

De Vredesbrug is een hefbrug van het zogenaamde portaal- of boogtype. Het vakwerk in geklonken ijzer en staal maakt deze brug tot een staaltje van technisch vernuft: de brug bestaat uit aparte balken die als een grote puzzel met klinknagels ('revetten') aan elkaar zijn verbonden. Dit alles rustend op 4 vaste opleggingen, die een minimum aan rotatie (beweeglijkheid) toelaten.

Ondanks het vernuftige systeem dat er achter zit en de gebruikte 19de eeuwse constructietechnieken is de Vredesbrug geen unicum. Het ontwerp werd op zeker vier plaatsen toegepast, waarvan de oudste in Nederland (brug over de Oude Maas te Barendrecht, geopend in 1933 maar in 1969 gesloten voor het verkeer). Verder vinden we een vrijwel identieke brug terug in Haren-Buda bij Brussel, die oorspronkelijk evenwel ook als spoorbrug dienst deed. Behalve deze van Willebroek stond tenslotte ook in Kapelle-op-den-Bos een zelfde brug, al werd deze in 1981 afgebroken en vervangen door een dubbele klapbrug. Het brugdek van dit exemplaar doet tot op heden dienst in Willebroek.

Omwille van haar industrieel-archeologische waarde werd de Vredesbrug op 10 juli 1992 bij Ministerieel Besluit als monument beschermd.

- We gaan verder langs de Mechelsesteenweg en gaan via de Spaarzaamheidsstraat naar het E. de Grimbergheplein waar je nog de woningen gebouwd door Louis De Naeyer kan zien.

Het oorspronkelijke Edm. de Grimbergheplein met werkmanswoningen van Louis De Naeyer (Fotoarchief Willebroek, 1907 & 1910)

➤ Via de E. rollierstraat gaan we rechts richting Molenstraat.

Kapel Rollierstraat

Op de hoek van de Molenstraat en E .Rollierstraat staat de Kapel St.Jozef Ambachtsman, een kapel van de hand van architect Dessauvage. Momenteel wordt de kapel gebruikt door de lokale Rode Kruisafdeling.

➤ Via de Molenweg gaan we door het park Bel-air terug richting Mechelsesteenweg

Het kasteel en park van Bel-air

Het kasteel Bel-Air dateert uit de periode van de Belle Epoque. Het werd in 1810 door Charles du Trieu, de toenmalige burgemeester van Blaasveld, gebouwd op grond van de hoeve Briart.

Het kasteel diende tijdens de wintermaanden als jachtslot en in de zomer als buitenverblijf. Het kwam later in handen van de familie de Wargny, die het in 1921 aan de brouwersfamilie Van den Bogaert verkocht. Het kasteel werd in 1965 verbouwd en deels gesloopt. Het park rond het kasteel werd aangelegd als een typisch Engelse landschapstuin met een bijhorend tuinhuis.

Kasteel Bel-air in vroegere tijden

Het kasteel Bel-Air en de daarbij horende gronden werden in 1974 door de gemeentebesturen van Blaasveld en Willebroek aangekocht. Het kasteeltje kreeg vanaf dan een culturele invulling.

In het park werd vorig jaar het muziekpaviljoen de 'Rekamkeizum' ingehuldigd, een hedendaags kunstproject van kunstenaar Nick Ervinck

- Via het kasteel Bel-air komen we terug op de Mechelsesteenweg en gaan naar links

Monument De Naeyer

Terug op de Mechelsesteenweg zien we het monument van Louis De Naeyer, dit monument werd opgericht naar aanleiding van zijn overlijden.

Op deze plaats stond ook de Crèche van de fabriek (later afgebroken voor de uitbreiding van de papierafdeling).

- De wandeling kan verder gezet worden over de vroegere site van De Naeyer en eindigt terug aan het kanaal

Een groot deel van de site is ondertussen verdwenen. Slechts enkele gebouwen herinneren nog aan de fabriek van Louis De Naeyer. Zoals de bij de fabriek horende geklonken ijzeren watertoren, daterend uit 1903. (beschermd als monument).

